

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА **Велизар Венелинов Пашов**
НА ТЕМА: „**Съвременни аспекти в обучението и тренировката на подрастващи волейболисти**“

ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“
КАТЕДРА: „Баскетбол, волейбол, хандбал“
НАЦИОНАЛНА СПОРТНА АКАДЕМИЯ „Васил Левски“

ДОКТОРСКА ПРОГРАМА: „ТЕОРИЯ И МЕТОДОЛОГИЯ НА СПОРТНАТА НАУКА“

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: 7.6. СПОРТ

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ: доц. Георги Божилов, доктор

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО: доц. Милена Лазарова-Пеева, доктор

ДЕПАРТАМЕНТ ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ, ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СОФИЯ

1. Актуалност и значимост на дисертационната тема

Дисертационният труд на тема „Съвременни аспекти в обучението и тренировката на подрастващи волейболисти“ разглежда проблематика с висока актуалност и практическа значимост. В съвременния волейбол се наблюдава нарастваща интензивност на игровите действия, повишени изисквания към физическата, координационната и техническата подготовка и все по-осезаема необходимост от научно обосновано оптимизиране на тренировъчния процес при подрастващи състезатели.

Изборът на темата е добре мотивиран и съответства на потребностите на практиката. Особено ценно е това, че изследването е насочено към възрастова група 14–15 годишни момчета – период, в който се формират основни двигателни умения, стабилизират се техническите навици и се създават предпоставки за бъдещо спортно усъвършенстване. Постановеният акцент върху взаимовръзката между специфичната работоспособност и техническата подготовка определям като правилен и научно оправдан.

Темата е значима и поради факта, че авторът не се ограничава до общи постановки, а търси приложими решения чрез разработване и апробиране на специализирана тренировъчна програма, включваща и съвременни тренировъчни средства. В този смисъл трудът има не само теоретична, но и ясно изразена практико-приложна стойност.

2. Оценка на структурата и резултатите на дисертационния труд

Дисертационният труд е структуриран логично и последователно, в обем от 177 стандартни страници, 80 фигури и библиографска справка от 98 източника. Съдържателно работата е изградена в четири основни глави: литературен обзор; цел, задачи, методика и организация на изследването; анализ на резултатите; изводи и препоръки. Допълнителен методико-практически и статистически материал е поместен в няколко приложения. Тази структура съответства на изискванията към научен труд от подобен тип.

Първата глава представя широк литературен обзор по проблема. В библиографската справка е посочено, че тя съдържа 98 източника – 81 на кирилица, 14 на латиница и 3 интернет

сайта, което е приемлив обем. Авторът демонстрира добра осведоменост по отношение на фундаменталните трудове в областта на теорията и методиката на спортната подготовка, както и на българската литература в това направление. Наред с това обаче следва да се отбележи, че делът на по-новите международни публикации е сравнително ограничен, а част от използваните източници са с по-скоро класически, отколкото със съвременен характер. Това не обезценява обзора, но ограничава степента, в която той представя най-актуалното състояние на проблема. Извършеният анализ на източниците е по-скоро описателен, отколкото критико-аналитичен. Представени са много източници и позиции, но сравнително рядко се противопоставят научни виждания, не се извеждат ясно противоречията в литературата. Не се стига до убедително обоснована авторова позиция.

Втората глава формулира целта, задачите, обекта, предмета, обхвата и методиката на изследването. Използвани са адекватни подходи – анализ на информационни източници, спортно-педагогическо тестиране, педагогически експеримент и математико-статистическа обработка на данни. Положително оценявам комплексния подход, който обхваща антропометрични, двигателни и технически умения. В същото време от методологична гледна точка остават някои ограничения – липса на рандомизация, неравномерност и относително малък обем на извадката, както и фактът, че авторът е пряко ангажиран като треньор на експерименталната група.

Третата глава е най-силната част на дисертационния труд. В нея са анализирани както входните данни, така и прирастът в експерименталната и контролната група и финалните различия между тях. От представените резултати се вижда, че експерименталната група показва по-добро развитие по всички технически показатели в края на изследването, а при част от тези за специфична бързина са установени статистически значими различия в нейна полза. Корелационният анализ допълва основния статистически прочит и дава по-пълнен поглед върху взаимовръзките между изследваните признаци.

Оценявам резултатите като значими за практиката и добре аргументирани в рамките на избрания изследователски дизайн. Трудът показва последователност в логиката на изследване и представлява опит за експериментално доказване на приложена тренировъчна програма.

3. Оценка на приносите

Приносите на дисертационния труд приемам като реални, но предимно в практико-приложен аспект. Най-съществено е разработването и апробирането на специализирана тренировъчна програма за 14–15-годишни волейболисти, насочена към развитие на физически, координационни и технически способности при използване на съвременни тренировъчни средства.

Като заслуга следва да се отчете и систематизирането на показатели, релевантни за оценка на специфичната работоспособност и техническата подготовка при тази възрастова група. Полезен е и извършеният корелационен анализ, който позволява да се открият зависимости между отделни компоненти на спортната подготовка.

В теоретичен план приносите са по-скоро систематизиращи и конкретизиращи, отколкото концептуално новаторски. Авторът не предлага нова обща теория или модел на подготовката, но успешно разширява приложното знание за организацията и оптимизирането на тренировъчния процес при подрастващи волейболисти.

4. Публикации във връзка с дисертационния труд

По темата на дисертационния труд са представени две публикации (една самостоятелна и друга в съавторство). Втората има косвена връзка с тематичното поле на дисертацията, доколкото разглежда проблем при подрастващи волейболисти. Но тя не кореспондира непосредствено с

основната изследователска линия на дисертационния труд, която е насочена към специфичната работоспособност, техническата подготовка и оптимизацията на тренировъчния процес. Въпреки това публикационната активност е достатъчна за целите на настоящата процедура.

5. Критични забележки и препоръки

Наред с положителните страни на дисертационния труд, следва да се отбележат и някои бележки с препоръчителен характер.

- **На първо място**, налице е конкретна фактологична неточност: в дисертационния труд и в автореферата са посочени различни числености на експерименталната и контролната група във втория етап на изследването. В дисертацията са посочени 19 състезатели от ВАСК и 12 от ВК „Славия“, докато в автореферата са описани 20 състезатели от ВАСК и 16 от ВК „Славия“. Това е редакционна неточност, която следва да бъде отстранена, тъй като засяга представянето на извадката и коректността на документацията. В този контекст препоръчвам и известно прецизиране в описанието на методиката, тъй като между основния текст и приложенията се открояват отделни несъответствия относно периода на експерименталното въздействие, броя на показателите и номерацията на тестовете. Уточняването на тези моменти би повишило методическата яснота и общата прецизност на разработката.

- **На второ място**, литературният обзор би спечелил от по-силно присъствие на съвременни международни изследвания, особено от последното десетилетие. Наличието на класически и фундаментални автори е положително, но при тема, акцентираща върху „съвременни аспекти“, е необходимо по-ясно критично съпоставяне между традиционните постановки и най-новите научни тенденции. По отношение на използваната литература се установява, че част от включените автори не са пълноценно интегрирани в същинския текст, а присъстват по-скоро формално. Това не обезценява обзора, но отслабва неговата аналитична дълбочина. Освен това оформлението на библиографската справка не е напълно уеднаквено. В списъка се наблюдават непоследователни и непълни записи, както и редакционен проблем с номерацията, който следва да бъде прецизиран, така че броят на реално включените източници да съответства изцяло на посочения в автореферата.

- **На трето място**, при бъдещи научни разработки препоръчвам да се работи с по-голяма и по-балансирана извадка, при по-добър контрол върху външните фактори и, доколкото е възможно, с по-строга съпоставими групи. Полезно би било също да се включат по-съвременни статистически показатели, като размер на ефекта и доверителни интервали, както и по-ясна логика при интерпретацията на множествените сравнения. Включването на преки показатели за игрова и състезателна ефективност, регистрирани чрез посочения в дисертацията професионален софтуер за статистически анализ и скаутинг във волейбола – Data Volley, би разширило възможностите за тяхната интерпретация в по-широк практически контекст и би засилило доказателствената стойност на получените резултати.

Всички посочени бележки имат препоръчителен и усъвършенстващ характер и не променят положителната ми оценка за научната и приложната стойност на разработката!

Въпрос към докторанта: *„В дисертационния труд приемате, че внедряването на съвременни уреди и пособия има положително въздействие върху физическата и техническата подготовка на подрастващите волейболисти. Бихте ли посочили кой от тези уреди има най-съществен принос за постигнатите резултати? По кои конкретни показатели това се доказва и как разграничавате ефекта на самия уред от ефекта на общата организация на тренировъчния процес?“*

Заключение

Дисертационният труд на докторанта представлява самостоятелно разработено научно изследване по актуален и значим проблем за теорията и методиката на спортната подготовка. Трудът има ясна структура, добра експериментална основа и отчетлива практическа насоченост, отговаряйки на изискванията за подобен род научни разработки. Получените резултати могат да бъдат използвани в подготовката на подрастващи състезатели и представляват полезен принос за волейболната практика.

Въз основа на изложеното оценявам положително извършената работа и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Велизар Венелинов Пашов образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 7.6. Спорт, докторска програма: „Теория и методология на спортната наука“.

Дата: 03.05.2026г.

Изготвил становището:

гр. София

.....
(доц. Милена Лазарова-Пеева, доктор)

STATEMENT

REGARDING THE DISSERTATION THESIS OF **Velizar Venelinov Pashov**

ENTITLED: ***“Contemporary Aspects of the Education and Training of Adolescent Volleyball Players”***

For awarding the educational and scientific degree **"DOCTOR"**

Department: " BASKETBALL, VOLLEYBALL, HANDBALL "

NATIONAL SPORTS ACADEMY "VASIL LEVSKI"

DOCTORAL PROGRAMME: Theory and Methodology of Sports Science

PROFESSIONAL FIELD: 7.6. SPORT

Scientific Supervisor: Assoc. Prof. Goergi Bozhilov, PhD

Prepared by: Assoc. Prof. Milena Lazarova-Peeva, PhD

Department of Physical Education and Sports, Technical University of Sofia

1. Relevance and significance of the dissertation topic

The dissertation thesis entitled *“Contemporary Aspects of the Education and Training of Adolescent Volleyball Players”* addresses an issue of high relevance and practical significance. In contemporary volleyball, there is an increasing intensity of game actions, higher demands on physical, coordinative, and technical preparation, and an increasingly evident need for scientifically grounded optimization of the training process in adolescent athletes.

The choice of topic is well justified and corresponds to the needs of practice. It is particularly valuable that the study focuses on the age group of 14–15-year-old boys — a period in which fundamental motor skills are formed, technical habits are stabilized, and the prerequisites for future athletic development are established. I consider the emphasis placed on the relationship between sport-specific work capacity and technical preparation to be appropriate and scientifically justified.

The topic is also significant because the author does not limit himself to general considerations but seeks applicable solutions through the development and testing of a specialized training programme incorporating modern training means. In this sense, the dissertation is not only theoretical, but also clearly expresses practical and applied value.

2. Evaluation of the structure and results of the dissertation thesis

The dissertation thesis is logically and consistently structured, comprising 177 standard pages, 80 figures, and a bibliographic reference list of 98 sources. In terms of content, the work is organized into four main chapters: literature review; aim, objectives, methodology, and organization of the study; analysis of the results; conclusions and recommendations. Additional methodological, practical, and statistical material is included in several appendices. This structure is consistent with the requirements for scientific work of this type.

The first chapter presents a broad literature review on the topic. The bibliographic reference list indicates 98 sources — 81 in Cyrillic, 14 in Latin script, and 3 websites, which is an acceptable

volume. The author demonstrates good familiarity with the fundamental works in the field of the theory and methodology of sports training, as well as with Bulgarian literature in this area. At the same time, however, it should be noted that the share of more recent international publications is relatively limited, and part of the sources used are more classical than contemporary in nature. This does not diminish the value of the review, but it does limit the extent to which it reflects the most current state of the problem. The analysis of the sources is rather descriptive than critical-analytical. Many sources and positions are presented, but opposing scientific viewpoints are rarely contrasted, and the contradictions in the literature are not clearly brought out. The author's own position is therefore not fully and convincingly substantiated.

The second chapter formulates the aim, objectives, object, subject, scope, and methodology of the study. Appropriate approaches have been used — analysis of information sources, sport-pedagogical testing, pedagogical experiment, and mathematical-statistical data processing. I positively assess the comprehensive approach, which encompasses anthropometric, motor, and technical skills. At the same time, from a methodological point of view, some limitations remain — lack of randomization, unevenness and relatively small sample size, as well as the fact that the author is directly involved as the coach of the experimental group.

The third chapter is the strongest part of the dissertation. It analyzes not only the baseline data, but also the gains in the experimental and control groups, as well as the final differences between them. The presented results show that the experimental group demonstrated better development across all technical indicators at the end of the study, while statistically significant differences in their favor were found in part of the sport-specific speed indicators. The correlation analysis complements the main statistical interpretation and provides a fuller view of the relationships among the studied characteristics.

I assess the results as significant for practice and well substantiated within the chosen research design. The dissertation demonstrates consistency in its research logic and represents an attempt at experimental validation of an applied training programme.

3. Evaluation of the contributions

I regard the contributions of the dissertation thesis as genuine, though predominantly of a practical-applied nature. The most substantial contribution lies in the development and testing of a specialized training programme for 14–15-year-old volleyball players, aimed at developing physical, coordinative, and technical abilities using modern training means.

A further merit is the systematization of indicators relevant to the assessment of sport-specific work capacity and technical preparation in this age group. The correlation analysis conducted is also useful, as it makes it possible to identify relationships among individual components of sports preparation.

From a theoretical point of view, the contributions are rather systematizing and specifying than conceptually innovative. The author does not propose a new general theory or model of training but successfully expands the applied knowledge concerning the organization and optimization of the training process in adolescent volleyball players.

4. Publications related to the dissertation thesis

Two publications related to the dissertation topic have been presented (one individual and one co-authored publication). The second publication is indirectly related to the thematic field of the dissertation insofar as it addresses an issue concerning adolescent volleyball players. However, it does not correspond directly to the main line of inquiry of the dissertation, which is focused on sport-

specific work capacity, technical preparation, and the optimization of the training process. Nevertheless, the publication activity is sufficient for the purposes of the present procedure.

5. Critical remarks and recommendations

Alongside the positive aspects of the dissertation thesis, several remarks of a recommendation nature should also be noted.

- **First**, there is a specific factual inconsistency: the dissertation thesis and the abstract report different numbers for the experimental and control groups in the second stage of the study. The dissertation states 19 athletes from VASK and 12 from VC “Slavia,” whereas the abstract states 20 athletes from VASK and 16 from VC “Slavia.” This is an editorial inaccuracy that should be corrected, as it affects the presentation of the sample and the accuracy of the documentation. In this context, I also recommend some refinement in the description of the methodology, since certain inconsistencies emerge between the main text and the appendices regarding the period of the experimental intervention, the number of indicators, and the numbering of the tests. Clarifying these aspects would improve the methodological clarity and the overall precision of the work.

- **Second**, the literature review would benefit from a stronger presence of contemporary international studies, especially from the last decade. The inclusion of classical and fundamental authors is a positive feature, but in a study emphasizing “contemporary aspects,” a clearer critical comparison between traditional conceptions and the latest scientific trends is necessary. Regarding the literature used, it appears that some of the included authors are not fully integrated into the main text and are present rather formally. This does not devalue the review, but it weakens its analytical depth. In addition, the format of the bibliographic reference list is not fully standardized. The list contains inconsistent and incomplete entries, as well as an editorial numbering problem that should be refined so that the number of included sources corresponds fully to that indicated in the abstract.

- **Third**, in future scientific work, I would recommend working with a larger and more balanced sample, with better control over external factors and, insofar as possible, more strictly comparable groups. It would also be useful to include more contemporary statistical indicators, such as effect size and confidence intervals, as well as clearer logic in the interpretation of multiple comparisons. The inclusion of direct indicators of game and competitive effectiveness, recorded through the professional volleyball statistical analysis and scouting software mentioned in the dissertation — *Data Volley* — would broaden the possibilities for interpretation in a wider practical context and would strengthen the evidential value of the obtained results.

All the above remarks are of a recommendatory and developmental nature and do not alter my positive evaluation of the scientific and applied value of the dissertation.

Question to the doctoral candidate

In the dissertation thesis, you assume that the introduction of modern training devices and aids has a positive impact on the physical and technical preparation of adolescent volleyball players. Could you specify which of these devices, in your opinion, made the most substantial contribution to the achieved results? By which specific indicators are this demonstrated, and how do you distinguish the effect of the device itself from the effect of the overall organization of the training process?

Conclusion

The dissertation thesis of the doctoral candidate represents an independently developed scientific study on a relevant and significant problem for the theory and methodology of sports training. The work has a clear structure, a sound experimental basis, and a distinct practical orientation, meeting the requirements for scientific works of this type. The results obtained may be

applied in the preparation of adolescent athletes and represent a useful contribution to volleyball practice.

Based on the above, I evaluate the work positively and propose that the esteemed Scientific Jury award Velizar Venelinov Pashov the educational and scientific degree “Doctor” in Professional Field 7.6. Sport, Doctoral Programme “Theory and Methodology of Sports Science.”

Date: 03.05.2026

Prepared by:

Sofia

.....
(Assoc. Prof. Milena Lazarova-Peeva, PhD)